

สังคหวัตถุ 4: กลไกเสริมสร้างเอกภาพในความพยายามของการปฏิบัติการร่วม/ผสม ของกองทัพอากาศ

SANGAHAVATTHU 4: A MECHANISM FOR STRENGTHENING UNITY OF EFFORT IN THE ROYAL THAI AIR FORCE'S JOINT/COMBINED OPERATIONS

ดลดิเรก ทองโสภณ*

Dhonlhadireak Thongsopar*

กองบัญชาการกองทัพอากาศ

Royal Thai Air Force Headquarters

*Corresponding Author E-mail: dhonlhadireak51@gmail.com

Received May 29, 2026; Revised July 21, 2026; Accepted July 31, 2026

บทคัดย่อ

การประยุกต์หลักสังคหวัตถุ 4 ซึ่งเป็นหลักธรรมที่ช่วยยึดเหนี่ยว ประสาน และเกื้อกูลผู้คน สามารถนำมาเชื่อมโยงกับแนวคิดเอกภาพในความพยายามของการปฏิบัติการร่วม/ผสมของกองทัพอากาศ เนื่องจากการปฏิบัติการร่วม/ผสมเกี่ยวข้องกับหลายเหล่าทัพ หลายหน่วยงาน หรือหลายชาติ ซึ่งมีความแตกต่างด้านโครงสร้างการบังคับบัญชา บทบาทหน้าที่ วัฒนธรรมองค์กร ทรัพยากร และข้อจำกัดในการปฏิบัติ การดำเนินการกิจให้บรรลุเป้าหมายร่วมกันจึงไม่ได้ขึ้นอยู่กับกำลังรบ ระบบบัญชาการ หรือเทคโนโลยีทางทหารเพียงอย่างเดียว หากยังต้องอาศัยความร่วมมือ ความไว้วางใจ การสื่อสารที่ชัดเจน การประสานงาน และความเข้าใจตรงกันของผู้เกี่ยวข้อง บทความนี้เสนอว่า หลักสังคหวัตถุ 4 สามารถนำมาใช้เสริมสร้างเอกภาพในความพยายามของการปฏิบัติการร่วม/ผสม โดยเชื่อมโยงกับบริบทการทำงานร่วมกันของหลายฝ่าย กล่าวคือ ทานช่วยให้เกิดการสนับสนุนร่วม ปิยวาจาช่วยส่งเสริมการสื่อสารร่วม อตถจริยาช่วยสนับสนุนการปฏิบัติร่วม และสมานัตตดาช่วยสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เมื่อองค์ประกอบเหล่านี้เชื่อมประสานกัน ย่อมช่วยให้ผู้ปฏิบัติจากหลายฝ่ายมีเป้าหมายร่วม เข้าใจตรงกัน ประสานใจ ประสานงาน และมุ่งสู่ความสำเร็จของภารกิจร่วมกัน โดย “จิกซอร์แห่งเอกภาพสู่การปฏิบัติการร่วม/ผสม” ใช้อธิบายบทบาทของสังคหวัตถุ 4 ในการเสริมสร้างความร่วมมือ ความไว้วางใจ และความสำเร็จของการปฏิบัติการร่วม/ผสมของกองทัพอากาศ

คำสำคัญ: สังคหวัตถุ 4, การปฏิบัติการร่วม, การปฏิบัติการร่วมผสม, เอกภาพในความพยายาม, กองทัพอากาศ

Abstract

The application of Sangahavatthu 4, a Buddhist principle that helps bind, coordinate, and support people, can be linked to the concept of unity of effort in the Royal Thai Air Force's joint/combined operations. Joint/combined operations involve multiple services, agencies, or nations with differences in command structures, roles and responsibilities, organizational cultures, resources, and operational limitations. Accomplishing a shared mission therefore does not depend solely on combat power, command systems, or military technology, but also requires cooperation, trust, clear communication, coordination, and mutual understanding among all relevant participants. This article proposes that Sangahavatthu 4

can be applied to strengthen unity of effort in joint/combined operations by linking it to the context of multi-party cooperation. Dana promotes mutual support, piyavaca promotes shared communication, atthacariya strengthens joint action, and samanattata fosters unity and cohesion. When these elements are coordinated, they help participants from different parties share common objectives, develop mutual understanding, coordinate minds and actions, and move toward mission success together. The “Jigsaw of Unity for Joint/Combined Operations” is used to explain the role of Sanghavatthu 4 in strengthening cooperation, trust, and the success of the Royal Thai Air Force’s joint/combined operations.

Keywords: Sanghavatthu 4, Joint Operations, Combined Operations, Unity of Effort, Royal Thai Air Force

บทนำ

ท่ามกลางการแข่งขันของมหาอำนาจและความไม่แน่นอนในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ไทยจำเป็นต้องดำเนินนโยบายด้านความมั่นคงอย่างรอบคอบและยืดหยุ่น เพื่อรักษาสมดุลและผลประโยชน์แห่งชาติ การทูตทางทหารจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความไว้วางใจและความร่วมมือกับมิตรประเทศ กองทัพอากาศไทยในฐานะหน่วยงานด้านความมั่นคงมีบทบาทสำคัญในการดำเนินความร่วมมือทางทหาร เพื่อธำรงเกียรติภูมิ การยอมรับในระดับสากล และรักษาดุลยภาพระหว่างประเทศ ทั้งนี้ การฝึกซ้อม/ผสมของกองทัพอากาศไทยไม่ได้เป็นเพียงการเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ และขีดความสามารถในการปฏิบัติงานร่วมกันเท่านั้น หากยังเป็นกลไกในการสร้างความไว้วางใจ ความร่วมมือ และการบริหารความสัมพันธ์ด้านความมั่นคง เพื่อให้ไทยสามารถตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ระหว่างประเทศได้อย่างเหมาะสม (พิชญ์ ชูกิจคุณ, 2566)

สภาพแวดล้อมด้านความมั่นคงในปัจจุบันมีความซับซ้อนมากขึ้น เนื่องจากรูปแบบการทำสงครามสมัยใหม่ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงการใช้กำลังทางทหารตามแบบ หากแต่มีลักษณะเป็นสงครามพันทางที่ผสมผสานระหว่างสงครามตามแบบและสงครามนอกแบบ โดยใช้ปฏิบัติการทางทหารควบคู่กับเครื่องมือด้านการทูต การเมือง เศรษฐกิจ สังคม ข้อมูลข่าวสาร และเทคโนโลยีสมัยใหม่ สถานการณ์ดังกล่าวทำให้การรับมือภัยคุกคามไม่อาจอาศัยหน่วยงานหรือกำลังทางทหารฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้โดยลำพัง แต่จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือ การประสานงาน และการเตรียมพร้อมร่วมกันของหลายฝ่าย (กวิรัช นนทจิรพัส และวิศรุฒ เอี่ยมอำไพ, 2563) สอดคล้องกับหลักนิยามปฏิบัติการกองทัพอากาศ พ.ศ. 2566 ที่อธิบายว่า การปฏิบัติการร่วม/ผสมเป็นการปฏิบัติการทางทหารที่ใช้กำลังจากหลายเหล่าทัพหรือหลายชาติ เพื่อให้สามารถปฏิบัติการกิจภายใต้วัตถุประสงค์เดียวกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ การปฏิบัติการลักษณะนี้ช่วยเพิ่มขีดความสามารถทางทหารและลดข้อจำกัดของการปฏิบัติการเพียงเหล่าทัพเดียวหรือชาติเดียว โดยกองทัพอากาศมีบทบาทสำคัญจากคุณลักษณะของกำลังทางอากาศ ได้แก่ ความรวดเร็ว ความอ่อนตัว พิสัยปฏิบัติการกว้างขวาง ความแม่นยำ และขีดความสามารถด้านการเฝ้าตรวจและลาดตระเวน แม้การใช้กำลังทางอากาศจะมีข้อจำกัดด้านจำนวนทรัพยากร และระบบบัญชาการควบคุม แต่การวางแผนร่วม การประสานงานที่ชัดเจน และการสร้างความเข้าใจร่วมระหว่างหน่วยหรือชาติที่เข้าร่วมปฏิบัติการ ย่อมช่วยให้การใช้กำลังเป็นไปอย่างคุ้มค่าและนำไปสู่ความสำเร็จของภารกิจร่วมกัน (กองทัพอากาศ, 2566) ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดคือ การฝึกซ้อม/ผสม คอบร้าโกลด์ 2026 (COBRA GOLD 2026) ซึ่งเป็นการฝึกซ้อม/ผสมแบบพหุภาคีระหว่างกองทัพไทย กองทัพสหรัฐอเมริกา และกองทัพมิตรประเทศหลายชาติ การฝึกลักษณะนี้มุ่งพัฒนาขีดความสามารถของกำลังพลด้านยุทธวิธี

ปฏิบัติการร่วม/ผสม การสื่อสาร การแลกเปลี่ยนความรู้ และการบูรณาการระดับเหล่าทัพกับชาติพันธมิตร เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อภัยคุกคามหลากหลายรูปแบบ รวมถึงการบริหารจัดการและการบรรเทาสาธารณภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (แผนกเผยแพร่ กองทัพอากาศ, 2569)

เอกภาพในความพยายามเป็นหลักสำคัญที่ทำให้การปฏิบัติการทางทหารของหลายหน่วยหรือหลายฝ่ายมุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกัน โดยต้องอาศัยภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพ ระบบบัญชาการและควบคุมที่ชัดเจน การรับรู้สถานการณ์อย่างต่อเนื่อง และการสื่อสารเจตนาของผู้บังคับบัญชาให้ผู้ปฏิบัติเข้าใจตรงกัน เมื่อการปฏิบัติการมีความซับซ้อน ผู้บังคับบัญชาไม่อาจควบคุมทุกการกระทำได้โดยละเอียด จึงต้องกำหนดภารกิจ วัตถุประสงค์ ขอบเขต และทรัพยากรสนับสนุนให้ชัดเจน พร้อมเปิดโอกาสให้หน่วยรองใช้ความคิดริเริ่มภายใต้กรอบภารกิจเดียวกัน (Department of the Army, 1982) หลักนิยม AJP-01 ของ NATO ยังชี้ให้เห็นว่า การปฏิบัติการร่วมและการปฏิบัติการพหุชาติต้องอาศัยการวางแผน การสื่อสาร และการประสานงานในทุกระดับ โดยเฉพาะเมื่อเอกภาพในการบังคับบัญชาไม่สามารถเกิดขึ้นได้อย่างสมบูรณ์ จึงต้องสร้างเอกภาพในความพยายามผ่านระบบประสานงานที่ชัดเจน รวมถึงความสามารถในการปฏิบัติงานร่วมกัน หรือ interoperability ทั้งด้านเทคนิค ขั้นตอน และมนุษย์ ซึ่งเกี่ยวข้องกับความไว้วางใจและความเข้าใจร่วมที่เกิดจากการฝึกและการปฏิบัติร่วมกัน (North Atlantic Treaty Organization, 2022)

ดังนั้น ความสำเร็จของการปฏิบัติการร่วม/ผสมไม่ได้เกิดจากระบบบัญชาการ การวางแผน หรือการประสานงานเพียงด้านเดียว หากยังต้องอาศัยความร่วมมือ ความไว้วางใจ ความเข้าใจร่วม และความสัมพันธ์ที่เกื้อกูลกันระหว่างผู้ปฏิบัติจากหลายฝ่าย หลักสังคหวัตถุ 4 จึงเป็นหลักธรรมที่สามารถนำมาอธิบายและสนับสนุนการสร้างเอกภาพในความพยายามได้ โดยมีสาระสำคัญอยู่ที่การเกื้อกูล การสื่อสารที่สร้างมิตร การบำเพ็ญประโยชน์ และการวางตนอย่างเหมาะสม (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2559) ด้วยเหตุนี้บทความนี้จึงมุ่งศึกษาการประยุกต์หลักสังคหวัตถุ 4 ในฐานะกลไกเสริมสร้างเอกภาพในความพยายามของการปฏิบัติการร่วม/ผสมของกองทัพอากาศ โดยเชื่อมโยงหลักธรรมดังกล่าวกับแนวคิดเอกภาพในความพยายาม เพื่อเสนอแนวทางพุทธบูรณาการที่สนับสนุนให้การปฏิบัติการร่วม/ผสมดำเนินไปอย่างสอดคล้อง เป็นระบบ และมุ่งสู่ความสำเร็จของภารกิจร่วมกัน

หลักนิยมปฏิบัติการกองทัพอากาศ: การปฏิบัติการร่วม/ผสม

หลักนิยมปฏิบัติการกองทัพอากาศ เป็นหลักความเชื่อและแนวทางในการใช้กำลังกองทัพอากาศ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการทางอากาศ การปฏิบัติการทางไซเบอร์ และการปฏิบัติการทางอวกาศ โดยนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติการทั้งในระดับยุทธศาสตร์ ยุทธการ และยุทธวิธี รวมถึงการปฏิบัติการร่วมกับเหล่าทัพอื่น และการปฏิบัติการผสมกับกองกำลังของชาติพันธมิตร เพื่อนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ทางทหารตามขอบเขตอำนาจหน้าที่และภารกิจของกองทัพอากาศ ทั้งในยามปกติ ยามวิกฤต และยามสงคราม

สำหรับบทความนี้ ผู้เขียนจะกล่าวถึงการปฏิบัติการร่วมและการปฏิบัติการผสม ซึ่งเป็นลักษณะการปฏิบัติการที่ต้องอาศัยการประสานความร่วมมือระหว่างหลายฝ่าย โดยกองทัพอากาศ (2566) ได้อธิบายหลักนิยมปฏิบัติการร่วม/ผสมไว้ ดังนี้

การปฏิบัติการร่วม (Joint Operations) หมายถึง การยุทธหรือการปฏิบัติการทางทหารที่ใช้กำลังรบบางส่วนหรือทั้งหมดร่วมกัน ตั้งแต่ 2 เหล่าทัพขึ้นไปในการปฏิบัติการ ไม่ว่าจะเป็นกำลังจากกองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ หรืออาจรวมถึงกำลังจากหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อปฏิบัติการให้บรรลุภารกิจเดียวกัน ภายใต้การบังคับบัญชาหรือการควบคุมทางยุทธการของผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว ซึ่งได้รับการแต่งตั้งหรือได้รับมอบอำนาจในการบัญชาการ

การปฏิบัติการผสม (Combined Operations) หมายถึง การยุทธ์หรือการปฏิบัติการทางทหารที่ใช้กำลังรบจากเหล่าทัพเดียวกัน ตั้งแต่ 2 ชนิดขึ้นไป ประกอบเป็นกองกำลังผสม ภายใต้การบังคับบัญชาหรือการควบคุมทางยุทธการของผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว ซึ่งได้รับการแต่งตั้งหรือได้รับมอบอำนาจในการบัญชาการ

การปฏิบัติการร่วม/ผสม (Joint/Combined Operations) หมายถึง การยุทธ์หรือการปฏิบัติการทางทหารที่ใช้กำลังรบตั้งแต่ 2 เหล่าทัพขึ้นไป ไม่ว่าจะเป็นกำลังจากกองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ หรือนาวิกโยธินจากชาติที่เข้าร่วมการปฏิบัติการตั้งแต่ 2 ประเทศขึ้นไป ภายใต้การบังคับบัญชาหรือการควบคุมทางยุทธการของผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว

ความสำคัญของการปฏิบัติการร่วม/ผสม

การปฏิบัติการทางทหารในปัจจุบัน ทั้งการปฏิบัติการในการรบและการปฏิบัติการด้านอื่น ๆ ที่ไม่ใช่การรบ โดยส่วนใหญ่จะประกอบกำลังกันในรูปแบบการปฏิบัติการร่วม การปฏิบัติการผสม หรือการปฏิบัติการร่วม/ผสม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการปฏิบัติการ และลดจุดด้อยของการปฏิบัติการเพียงเหล่าทัพเดียว หรือชาติเดียว โดยมักจะมีกองทัพอากาศเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติการอยู่เสมอ เนื่องจากกำลังทางอากาศมีคุณลักษณะและขีดความสามารถที่เหล่าทัพอื่นต้องการ ไม่ว่าจะเป็นความอ่อนตัว ความเร็ว พิสัยบิน อาวุธที่มีความแม่นยำและมีอำนาจการทำลายสูง รวมทั้งขีดความสามารถในการเฝ้าตรวจและลาดตระเวนที่ครอบคลุมพื้นที่ได้กว้างขวางในระยะเวลาอันสั้น ด้วยคุณสมบัติดังกล่าวนี้เองที่ทำให้เหล่าทัพอื่นจัดหากำลังทางอากาศมาใช้งาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

กำลังทางอากาศมีขีดจำกัดหลายประการที่ต้องนำมาประกอบการพิจารณา เช่น กำลังทางอากาศมีจำนวนน้อย เนื่องจากเป็นยุทธโศปกรณ์ที่มีราคาและค่าใช้จ่ายในการใช้งานสูง การปฏิบัติการจึงต้องมีระบบบัญชาการและควบคุมที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ เป็นต้น นอกจากนี้ ในการสงครามทุกครั้งยังต้องคำนึงถึงภารกิจที่สำคัญยิ่ง ซึ่งกองทัพอากาศเป็นหน่วยรับผิดชอบหลัก คือ การครองอากาศและการปฏิบัติการทางอากาศ จึงต้องพิจารณาการใช้กำลังทางอากาศที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดความคุ้มค่าสูงสุด ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติการภายใต้สถานการณ์การยุทธ์ร่วม/ผสมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล กองทัพอากาศต้องจัดลำดับความสำคัญและความเร่งด่วนของภารกิจในการใช้กำลังทางอากาศ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการของเหล่าทัพอื่นอย่างเป็นระบบ และมีหลักการที่ชัดเจน โดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์สูงสุดในการยุทธ์ครั้งนั้นอยู่เสมอ ซึ่งอาจจะทำให้ไม่สามารถสนับสนุนหรือตอบสนองความต้องการในการปฏิบัติการให้กับทุกหน่วยที่ร้องขอได้ตามที่ต้องการทั้งหมด อันเนื่องมาจากข้อจำกัดของกำลังทางอากาศ

หลักการของการปฏิบัติการร่วม/ผสม มีหลักการสำคัญ ได้แก่

1. สนธิขีดความสามารถของกำลังจากต่างเหล่าทัพ/ต่างชาติ ซึ่งมีคุณลักษณะและขีดความสามารถที่แตกต่างกันเข้าด้วยกันในการยุทธ์ เพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะร่วมกัน

2. ต้องศึกษาและเรียนรู้ข้อมูลซึ่งกันและกันของทุกเหล่าทัพและทุกชาติที่มาสานธีกำลังร่วมกัน เพื่อให้เกิดความเข้าใจในข้อมูลพื้นฐานและธรรมชาติในการปฏิบัติการของแต่ละเหล่าทัพหรือแต่ละชาติ รวมทั้งความแตกต่างด้านภาษา วัฒนธรรม ผลประโยชน์ของชาติ ศาสนา เศรษฐกิจ สังคม หรือระบอบการปกครอง ฯลฯ ซึ่งอาจมีผลต่อการให้ความร่วมมือในการสนับสนุนกองกำลังร่วม/ผสมได้

3. มีการวางแผนร่วมกันโดยฝ่ายเสนาธิการร่วม/ฝ่ายอำนวยการร่วมในการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์เสนอแนะข้อพิจารณา และหนทางปฏิบัติ เนื่องจากการประกอบกำลังของต่างเหล่าทัพหรือต่างชาติเข้าด้วยกันเป็นการยากที่ผู้บังคับบัญชา ฝ่ายเสนาธิการ/ฝ่ายอำนวยการ แต่เพียงเหล่าทัพเดียวหรือชาติเดียวจะรอบรู้คุณลักษณะ การจัด หลักนิยม และการใช้กำลังของต่างเหล่าทัพหรือต่างชาติได้อย่างถ่องแท้ทั้งหมด จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการวางแผนร่วม/ฝ่ายอำนวยการร่วม

4. ต้องมีเอกภาพในการบังคับบัญชา กำลังตั้งแต่สองเหล่าทัพ/สองชาติขึ้นไปที่ปฏิบัติการร่วมกันต้องขึ้นอยู่กับผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียว ที่ได้รับการแต่งตั้งหรือได้รับมอบอำนาจในการบัญชาการ และต้องกำหนดขอบเขตของการควบคุมและสั่งการให้ชัดเจน สำหรับในส่วนของการกำลังทางอากาศต้องดำรงเอกภาพของหน่วยกำลังทางอากาศอย่างเคร่งครัด โดยผู้บังคับชวาทกองกำลังร่วม/ผสมจะเป็นผู้กำหนดวัตถุประสงค์และให้นโยบายเท่านั้น ในขณะที่ผู้บัญชาการกองกำลังทางอากาศจะเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการในส่วนเกี่ยวข้อง เช่น การจัดสรรทรัพยากรในการปฏิบัติการ การกำหนดอาวุธและยุทธวิธีให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป็นต้น

5. ต้องกำหนดวิธีการติดต่อสื่อสารให้รัดกุมและชัดเจน เพื่อป้องกันความสับสนและเข้าใจผิดในการพิสูจน์ฝ่ายในพื้นที่ปฏิบัติการ ซึ่งมีอากาศยานหรือการปฏิบัติการของเหล่าทัพอื่นร่วมอยู่ด้วย เนื่องจากการสื่อสารที่ผิดพลาดอาจก่อให้เกิดความเสียหายอย่างมากแก่ฝ่ายเดียวกันได้ และอาจส่งผลกระทบต่อภารกิจอย่างประเมินค่าไม่ได้

6. ต้องมีการฝึกการปฏิบัติร่วมกัน เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการปฏิบัติและลดข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งหากสามารถปฏิบัติร่วมกันได้จนเกิดความชำนาญ จะส่งผลดีต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติการให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการได้

ปัจจัยสู่ความสำเร็จของการปฏิบัติการร่วม/ผสม

ความสามัคคีร่วมแรงร่วมใจกัน หรือ เอกภาพในความพยายาม (Unity of Effort) คือ กุญแจสำคัญแห่งความสำเร็จของการปฏิบัติการร่วม/ผสม ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันสามารถสร้างได้โดยการให้เกียรติซึ่งกันและกัน และไว้วางใจกัน มีความเข้าใจตรงกันในวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติการทั้งในระดับยุทธศาสตร์ ยุทธการ และยุทธวิธี รวมทั้งมีการศึกษาเรียนรู้และฝึกปฏิบัติร่วมกันจนเกิดความชำนาญ มีการประสานงานระหว่างกันอย่างต่อเนื่องตลอดภารกิจ รวมถึงมีแผนการปฏิบัติที่สอดคล้องกัน ทั้งนี้ การปฏิบัติการร่วม/ผสม ต้องมีการปฏิบัติงานร่วมกันในทุกระดับ มิใช่เป็นเพียงแต่การประสานงานในระดับเหล่าทัพเท่านั้น แต่จะต้องมีการร่วมมือกันในระดับรัฐบาล องค์กรระหว่างประเทศหรือองค์กรภาคเอกชนต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการบรรลุจุดมุ่งหมายของการปฏิบัติการร่วม/ผสม

โดยสรุป การปฏิบัติการร่วม/ผสมตามหลักนิยามปฏิบัติการกองทัพอากาศ พิจารณาได้ว่า การปฏิบัติการทางทหารในปัจจุบันต้องอาศัยการประสานกำลังจากหลายเหล่าทัพหรือหลายชาติอย่างเป็นระบบ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถและลดข้อจำกัดของการปฏิบัติการ กองทัพอากาศมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนภารกิจด้วยความรวดเร็ว ความคล่องตัว ความแม่นยำ และขีดความสามารถในการครอบคลุมพื้นที่กว้างขวาง อย่างไรก็ตาม การใช้กำลังทางอากาศต้องคำนึงถึงข้อจำกัดด้านทรัพยากรและระบบบัญชาการควบคุม จึงจำเป็นต้องจัดลำดับความสำคัญของภารกิจอย่างเหมาะสม ทั้งนี้ ความสำเร็จของการปฏิบัติการร่วม/ผสมไม่ได้ขึ้นอยู่กับกำลังรบเพียงอย่างเดียว หากแต่ขึ้นอยู่กับการวางแผนร่วม การสื่อสารที่ชัดเจน การฝึกปฏิบัติร่วมกัน และเอกภาพในความพยายาม ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญที่ทำให้ทุกฝ่ายมีเป้าหมายเดียวกันและสามารถปฏิบัติการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วิเคราะห์แนวคิดเอกภาพในความพยายาม

พจนานุกรมศัพท์ทางทหารของกระทรวงกลาโหมสหรัฐอเมริกาได้ให้นิยามคำว่า unity of effort ว่าเป็น “the product of successful unified action” และประกอบด้วย “coordination and cooperation toward common objectives, even if the participants are not necessarily part of the same command or organization” โดยมีใจความสำคัญว่า เอกภาพในความพยายาม คือ ผลลัพธ์ของการปฏิบัติที่เป็นเอกภาพอย่างประสบความสำเร็จ อันเกิดจากการประสานงานและความร่วมมือเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์

ร่วมกัน แม้ว่าผู้เข้าร่วมจะไม่ได้อยู่ภายใต้สายการบังคับบัญชาหรือองค์กรเดียวกันก็ตาม (U.S. Department of Defense, 2009)

จากนิยามดังกล่าว เอกภาพในความพยายามจึงเป็นหลักสำคัญที่ทำให้การปฏิบัติของทุกหน่วยมุ่งไปสู่เป้าหมายร่วมกัน โดยต้องอาศัยภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพ ระบบบัญชาการและควบคุมที่ชัดเจน การรับรู้สถานการณ์อย่างต่อเนื่อง และการสื่อสารเจตนาของผู้นำบังคับบัญชาให้ผู้บังคับบัญชาเข้าใจตรงกัน ทั้งนี้ เอกภาพในความพยายามไม่ได้เกิดจากการควบคุมทุกการกระทำอย่างละเอียด หากแต่เกิดจากการกำหนดภารกิจและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน พร้อมเปิดโอกาสให้หน่วยรองใช้ความคิดริเริ่มในการปฏิบัติภายใต้กรอบภารกิจเดียวกัน (Department of the Army, 1982) ในทำนองเดียวกัน Sproles (2002) ชี้ให้เห็นว่า ระบบบัญชาการและควบคุมมีบทบาทสำคัญต่อการสร้างเอกภาพในความพยายาม โดยช่วยจัดการบังคับบัญชา และการควบคุมให้การปฏิบัติการร่วมและการปฏิบัติการพหุชาติมุ่งไปสู่เป้าหมายร่วมกันได้

การศึกษาของ Glenn (1998) พบว่า แนวคิดเรื่องเอกภาพในความพยายามมิใช่เพียงคำอธิบายประกอบหลักเอกภาพในการบังคับบัญชา (Unity of Command) หากแต่เป็นสาระสำคัญที่ควรได้รับการยกระดับขึ้นเป็นหลักการปฏิบัติการโดยตรง เนื่องจากสอดคล้องกับลักษณะของการปฏิบัติการทางทหารสมัยใหม่มากกว่า Glenn ชี้ให้เห็นว่า ในพัฒนาการของหลักการสงครามของกองทัพบกสหรัฐอเมริกา เดิมในปี 1921 หลักการที่เกี่ยวข้องกับประเด็นนี้ใช้คำว่า Cooperation หรือความร่วมมือ ก่อนที่คู่มือในปี 1939 จะใช้คำว่า Unity of Effort และอธิบายว่า เอกภาพในความพยายามเป็นเงื่อนไขจำเป็นต่อการใช้กำลังรบทั้งหมดอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งโดยปกติอาจเกิดขึ้นผ่านเอกภาพในการบังคับบัญชา แต่หากไม่สามารถจัดให้มีสายการบังคับบัญชาเดียวได้ ก็ต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างหน่วยงานเป็นกลไกทดแทน

โดยสาระสำคัญที่ Glenn ต้องการเน้น คือ เอกภาพในการบังคับบัญชาเป็น “รูปแบบ” ของการประสานและควบคุมที่พึงแสวงหา แต่เอกภาพในความพยายามเป็น “หน้าที่เชิงปฏิบัติการ” ที่จำเป็นต่อความสำเร็จ กล่าวอีกนัยหนึ่ง การมีผู้บังคับบัญชาเดียวอาจเป็นแนวทางที่เหมาะสมในเชิงโครงสร้าง แต่ในทางปฏิบัติ โดยเฉพาะการปฏิบัติการร่วม/ผสมที่เกี่ยวข้องกับหลายชาติ หลายหน่วย หรือหลายองค์กร การสร้างเอกภาพในการบังคับบัญชาอย่างสมบูรณ์มักทำได้ยาก เพราะแต่ละฝ่ายยังคงมีระบบการบังคับบัญชาและอำนาจควบคุมกำลังของตนเอง ด้วยเหตุนี้ ความสำเร็จของการปฏิบัติการจึงไม่ได้ขึ้นอยู่กับการรวมอำนาจการบังคับบัญชาไว้ที่ศูนย์กลางเพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับความสามารถในการทำให้ทุกฝ่ายดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับข้อเสนอของ Chandler (2023) ที่เห็นว่า เอกภาพในการบังคับบัญชาไม่ควรถูกมองเป็นหลักการสงครามที่มีความสมบูรณ์ในตัวเอง หากแต่ควรพิจารณาในฐานะเครื่องมือประการหนึ่งในการสร้างเอกภาพในความพยายาม เนื่องจากในสภาพแวดล้อมการปฏิบัติการสมัยใหม่ โดยเฉพาะการปฏิบัติการร่วม การปฏิบัติการผสม และการปฏิบัติการระหว่างหน่วยงาน การรวมทุกฝ่ายไว้ภายใต้สายการบังคับบัญชาเดียวกันอาจไม่สามารถกระทำได้เลยทีเดียว ความสำเร็จของภารกิจจึงขึ้นอยู่กับความสามารถของทุกฝ่ายในการเข้าใจวัตถุประสงค์ร่วม ประสานงานเชิงรุก ใช้ความคิดริเริ่ม และดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน แม้จะไม่ได้อยู่ภายใต้ผู้บังคับบัญชาคนเดียวกันก็ตาม

เมื่อพิจารณาในบริบทของการปฏิบัติการพหุชาติ Kingsley (2017) อธิบายว่า เอกภาพในความพยายามเป็นหลักการสำคัญของความสำเร็จในการปฏิบัติการพหุชาติ เนื่องจากการปฏิบัติการลักษณะนี้ประกอบด้วยกองกำลังจากหลายประเทศที่ไม่ได้อยู่ภายใต้สายการบังคับบัญชาเดียวกันอย่างสมบูรณ์ แต่ยังมีข้อจำกัดทางการเมือง กฎการใช้กำลัง และเงื่อนไขทางยุทธศาสตร์ของแต่ละชาติ ดังนั้น ความสำเร็จของภารกิจจึงไม่อาจอาศัยเพียงเอกภาพในการบังคับบัญชา หากแต่ต้องอาศัยการประสานงาน ความร่วมมือ ความเข้าใจร่วม และการมุ่งสู่วัตถุประสงค์เดียวกัน ทั้งนี้ Kingsley ยังชี้ว่า ข้อจำกัดแห่งชาติ (National Caveats)

เป็นอุปสรรคสำคัญที่บั่นทอนเอกภาพในความพยายาม เพราะทำให้กองกำลังบางส่วนไม่สามารถสนับสนุน พันธมิตรหรือปฏิบัติการกิจได้อย่างเต็มที่ ส่งผลให้การปฏิบัติการพหุชาติขาดความต่อเนื่องและลดทอน ประสิทธิภาพของภารกิจโดยรวม

ในบริบทของการปฏิบัติการสันติภาพ Greco (1995) อธิบายว่า เอกภาพในความพยายามไม่ได้เกิดจากการบังคับบัญชาทางทหารเพียงลำพัง หากแต่เกิดจากความสามารถของกองทัพในการทำงานร่วมกับผู้มี บทบาทหลากหลาย ทั้งพันธมิตรทางทหาร องค์กรสหประชาชาติ องค์กรพัฒนาเอกชน คู่ขัดแย้ง นักการเมือง สื่อมวลชน และมหาอำนาจระดับภูมิภาค Greco เห็นว่า กองทัพเป็นเพียงส่วนหนึ่งของสภาพแวดล้อมใน ปฏิบัติการสันติภาพ และไม่จำเป็นต้องเป็นศูนย์กลางของการปฏิบัติการเสมอไป ดังนั้น ผู้บังคับบัญชาจึงต้อง เปลี่ยนวิธีคิดจากการมองเฉพาะปัจจัยทางทหาร ไปสู่การมองปฏิบัติการสันติภาพในฐานะระบบที่มีความสัมพันธ์ ระหว่างองค์ประกอบหลายฝ่าย ซึ่งเครื่องมือสำคัญในการสร้างเอกภาพในความพยายามตามทัศนะของ Greco ได้แก่ ศูนย์ปฏิบัติการพลเรือน-ทหาร (Civil Military Operations Center: CMOC) ในฐานะจุดประสานงาน การประสานงานระหว่างองค์กร (liaison) เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลและการปฏิบัติของฝ่ายต่าง ๆ การสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคล (interpersonal relationships) เพื่อวางฐานความไว้วางใจ การประชุมทั้งทางการและไม่เป็น ทางการ (formal and informal meetings) เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลอย่างต่อเนื่อง และการคิดเชิงระบบ (systems thinking) เพื่อทำความเข้าใจภาพรวมของสถานการณ์ ทั้งในเชิงสถานการณ์และเชิงระบบ อันจะ ช่วยให้ผู้บังคับบัญชาสามารถคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงของภารกิจ ลดปัญหาการขยายตัวของภารกิจที่ไม่ได้ วางแผนไว้ และสร้างความร่วมมือระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากแนวคิดข้างต้น ผู้เขียนมีทัศนะว่า เอกภาพในความพยายามเป็นแนวคิดที่มุ่งทำให้หน่วยงานหรือ ผู้มีบทบาทหลายฝ่ายดำเนินงานไปสู่เป้าหมายเดียวกัน แม้ไม่ได้อยู่ภายใต้สายการบังคับบัญชาเดียวกันอย่าง สมบูรณ์ สารสำคัญของแนวคิดนี้ไม่ได้อยู่ที่การรวมอำนาจการสั่งการไว้ที่ศูนย์กลางเท่านั้น หากแต่อยู่ที่การทำ ให้ผู้เกี่ยวข้องมีวัตถุประสงค์ร่วม ประสานงานกันบนฐานของการสื่อสารเจตนารมณ์ที่ชัดเจน ความเข้าใจร่วม และความไว้วางใจระหว่างกัน ด้วยเหตุนี้ เอกภาพในความพยายามจึงเป็นหัวใจสำคัญของการปฏิบัติการร่วม/ผสม การปฏิบัติการพหุชาติ และการปฏิบัติการสันติภาพ ซึ่งล้วนเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน หลายอำนาจหน้าที่ และข้อจำกัดที่แตกต่างกันในการปฏิบัติ

สังคหวัตถุ 4 กับเอกภาพในความพยายามของการปฏิบัติการร่วม/ผสม

สังคหวัตถุ หรือธรรมเครื่องยึดเหนี่ยว 4 ประการ ได้แก่ 1. ทาน คือ การให้ 2. เพียรวิชชะ คือ วาจา เป็นที่รัก 3. อตถจริยา คือ การประพฤติประโยชน์ และ 4. สมานัตตตา คือ การวางตนสม่าเสมอ (ที.ปา. 11/313/206) (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539) หลักธรรมดังกล่าวปรากฏชัดในสังคหสูตร ว่าด้วย สังคหวัตถุ โดยพระพุทธเจ้าตรัสว่า ทาน เพียรวิชชะ อตถจริยาในโลกนี้ และสมานัตตตาในธรรมนั้น ๆ ตาม สมควร เป็นสังคหธรรมที่ช่วยอุ้มชูโลกไว้ เปรียบเสมือนลิ่มสลักที่ยึดคัมภีร์ซึ่งแล่นไปให้มั่นคง หากไม่มีธรรม เหล่านี้ มารดาหรือบิดาก็อาจไม่ได้รับการนับถือหรือบูชาเพราะบุตรเป็นเหตุ แต่เพราะบัณฑิตเล็งเห็น ความสำคัญของสังคหธรรมเหล่านี้ จึงถึงความเป็นใหญ่และเป็นผู้ นำาสรรเสริญ (อง.จตุกก. 21/32/51) (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539)

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) (2559) ได้อธิบายว่า สังคหวัตถุ 4 หมายถึง ธรรมเครื่องยึดเหนี่ยว คือหลักธรรมที่ช่วยยึดเหนี่ยวใจบุคคลและประสานหมู่ชนไว้ในความสามัคคี เป็นหลักการสงเคราะห์ที่เกื้อหนุน ให้เกิดความเป็นปึกแผ่นของสังคม ความเห็นอกเห็นใจ การบริการ การบำเพ็ญประโยชน์ และการบูรณาการ หมู่คณะ ตลอดจนเป็นคุณธรรมที่ส่งเสริมภาวะผู้นำและความร่วมมือในสังคม ประกอบด้วย 4 ประการ ได้แก่

1. ทาน คือ การให้ การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การเสียสละ การแบ่งปัน และการช่วยเหลือกันด้วยสิ่งของ ตลอดจนการให้ความรู้ การแนะนำ และการสั่งสอน

2. ปิยวาจา หรือเพียรวัชชะ คือ วาจาเป็นที่รัก วาจาพูดเต็มหัวใจ หรือวาจาซาบซึ้งใจ หมายถึง การกล่าวถ้อยคำสุภาพ ไพเราะ อ่อนหวาน และสมานสามัคคี เพื่อให้เกิดไมตรี ความรักใคร่ และความนับถือ ตลอดจนการกล่าวถ้อยคำที่เป็นประโยชน์ ประกอบด้วยเหตุผลและหลักฐาน อันสามารถจูงใจให้ผู้ผู้นั้นยินยอม

3. อัถถจริยา คือ การประพฤติประโยชน์ หมายถึง การชวนช่วยช่วยเหลือกิจการ การบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ ตลอดจนการช่วยแก้ไข ปรับปรุง และส่งเสริมในทางจริยธรรม

4. สมานัตตตา คือ ความมีตนเสมอ หมายถึง การทำตนให้เสมอด้านเสมอปลาย การปฏิบัติต่อบุคคลทั้งหลายอย่างสม่ำเสมอ และการร่วมรับรู้ร่วมแก้ไขทั้งในยามสุขและยามทุกข์ ตลอดจนการวางตนให้เหมาะสมแก่ฐานะ ภาวะ บุคคล เหตุการณ์ และสิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้องตามธรรมในแต่ละกรณี

สรุปได้ว่า สังคหวัตถุ 4 เป็นหลักธรรมที่ช่วยยึดเหนี่ยวจิตใจและประสานหมู่ชนให้อยู่ร่วมกันด้วยความสามัคคี ผ่านการให้ การใช้วาจาที่เป็นมิตร การประพฤติประโยชน์ และการวางตนสม่ำเสมอ จึงเป็นหลักสำคัญในการเสริมสร้างความร่วมมือ ความไว้วางใจ และความเป็นปึกแผ่นของสังคมหรือหมู่คณะ

เมื่อพิจารณาในบริบทเอกภาพในความพยายามของการปฏิบัติกร่วม/ผสม สังคหวัตถุ 4 สามารถนำมาอธิบายฐานคิดในการสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานหรือกำลังจากหลายฝ่ายได้ เนื่องจากการปฏิบัติกร่วม/ผสมไม่ได้อาศัยเพียงระบบบัญชาการหรือการควบคุมทางยุทธการเท่านั้น หากยังต้องอาศัยการเกื้อกูลกัน การสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจร่วม การมุ่งประโยชน์ของภารกิจส่วนรวม และการวางตนอย่างเหมาะสมระหว่างผู้ปฏิบัติจากต่างหน่วย ต่างเหล่าทัพ หรือต่างชาติ สังคหวัตถุ 4 จึงเป็นฐานคิดด้านคุณธรรมที่ช่วยประสานใจ ประสานงาน และประสานเป้าหมายของผู้เกี่ยวข้องให้ดำเนินไปในทิศทางเดียวกัน อันเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสร้างเอกภาพในความพยายามและความสำเร็จของการปฏิบัติกร่วม/ผสม

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์หลักสังคหวัตถุ 4 กับเอกภาพในความพยายามของการปฏิบัติกร่วม/ผสม

หลักสังคหวัตถุ 4	หลักนิยมปฏิบัติกร่วม/ผสม	ประเด็นเชื่อมโยงเพื่อเอกภาพในความพยายาม
ทาน	การสนธิขีดความสามารถของต่างเหล่าทัพ/ต่างชาติ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ร่วม	การสนับสนุนร่วม
ปิยวาจา	การติดต่อสื่อสารที่รัดกุม ชัดเจน และลดความเข้าใจผิดในการปฏิบัติ	การสื่อสารร่วม
อัถถจริยา	การวางแผนร่วมและการฝึกปฏิบัติร่วม เพื่อลดข้อผิดพลาดและเพิ่มประสิทธิภาพ	การปฏิบัติร่วม
สมานัตตตา	เอกภาพในความพยายาม ความไว้วางใจ ความเข้าใจตรงกัน และเป้าหมายร่วม	ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า หลักสังคหวัตถุ 4 สามารถนำมาอธิบายกลไกเสริมสร้างเอกภาพในความพยายามของการปฏิบัติกร่วม/ผสมได้อย่างชัดเจน กล่าวคือ ทานช่วยสนับสนุนและแบ่งปันขีดความสามารถระหว่างหน่วยหรือชาติที่เข้าร่วม ปิยวาจาช่วยให้การสื่อสารมีความรัดกุม ชัดเจน และลดความเข้าใจผิด อัถถจริยาช่วยให้เกิดการวางแผนและการปฏิบัติร่วมที่มุ่งประโยชน์ของภารกิจ ส่วนสมานัตตตาช่วยสร้างความไว้วางใจ ความเข้าใจตรงกัน และเป้าหมายร่วม หลักสังคหวัตถุ 4 จึงเกื้อหนุนให้ผู้ปฏิบัติจากหลายฝ่ายสามารถประสานใจ ประสานงาน และมุ่งสู่ความสำเร็จของภารกิจร่วมกัน

องค์ความรู้ใหม่

จากการทบทวนแนวคิดหลักนิยามปฏิบัติการร่วม/ผสม แนวคิดเอกภาพในความพยายามและหลักสังคหวัตถุ 4 ผู้เขียนสังเคราะห์เชิงแนวคิดได้ว่า สังคหวัตถุ 4 เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยประกอบสร้างเอกภาพในความพยายามของการปฏิบัติการร่วม/ผสม โดยทานช่วยให้เกิดการสนับสนุนร่วม ปิยวาจาช่วยส่งเสริมการสื่อสารร่วม อุตถจริยาช่วยสนับสนุนการปฏิบัติร่วม และสมานัตตตตตช่วยสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เมื่อองค์ประกอบทั้ง 4 ส่วนเชื่อมประสานกัน ย่อมช่วยให้หน่วยงานหรือกำลังจากหลายฝ่ายสามารถเกื้อกูล สื่อสาร ปฏิบัติ และมุ่งสู่เป้าหมายเดียวกันได้อย่างมีเอกภาพ อันนำไปสู่ความสำเร็จของการปฏิบัติการร่วม/ผสม

ผู้เขียนจึงเสนอ จิกซอร์แห่งเอกภาพสู่การปฏิบัติการร่วม/ผสม เพื่อสอดคล้องกับหลักนิยามปฏิบัติการร่วม/ผสมของกองทัพอากาศ โดยเปรียบสังคหวัตถุ 4 เป็นชิ้นส่วนสำคัญที่ต้องประกอบเข้าด้วยกัน เพื่อสร้างเอกภาพในความพยายาม ซึ่งเป็นกุญแจสำคัญสู่ความสำเร็จของการปฏิบัติการร่วม/ผสม กล่าวคือ การสนับสนุนร่วมช่วยให้แต่ละฝ่ายนำขีดความสามารถมาเกื้อกูลกัน การสื่อสารร่วมช่วยลดความคลาดเคลื่อนและสร้างความเข้าใจตรงกัน การปฏิบัติร่วมช่วยให้การดำเนินการกิจเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันช่วยเสริมความไว้วางใจและการมุ่งสู่เป้าหมายร่วม ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 จิกซอร์แห่งเอกภาพสู่การปฏิบัติการร่วม/ผสม

ที่มา: สังเคราะห์โดยผู้เขียน

จากภาพที่ 1 แสดงให้เห็นว่า สังคหวัตถุ 4 เป็นเสมือนชิ้นส่วนจิกซอร์ที่ต้องประกอบเข้าด้วยกัน เพื่อสร้างเอกภาพในความพยายาม ซึ่งเปรียบเสมือนกุญแจสำคัญสู่ความสำเร็จของการปฏิบัติการร่วม/ผสม โดยทานช่วยให้เกิดการสนับสนุนร่วม ปิยวาจาช่วยส่งเสริมการสื่อสารร่วม อุตถจริยาช่วยสนับสนุนการปฏิบัติร่วมและสมานัตตตตตช่วยสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เมื่อองค์ประกอบทั้ง 4 ส่วนเชื่อมประสานกัน ย่อมช่วยให้ผู้ปฏิบัติจากหลายฝ่ายเกิดความร่วมมือ ความไว้วางใจ ความเข้าใจตรงกัน และมุ่งสู่ความสำเร็จของภารกิจร่วมกัน

สรุป

ความสำเร็จของการปฏิบัติการร่วม/ผสมของกองทัพอากาศไม่ได้ขึ้นอยู่กับกำลังรบ ระบบบัญชาการหรือเทคโนโลยีทางทหารเพียงด้านใดด้านหนึ่ง หากแต่ขึ้นอยู่กับความสามารถในการทำให้หน่วยงานหรือกำลังจากหลายฝ่ายมีเป้าหมายเดียวกัน เข้าใจตรงกัน ประสานงานกัน และปฏิบัติการไปในทิศทางเดียวกัน เอกภาพในความพยายามจึงเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ช่วยเชื่อมโยงความแตกต่างของเหล่าทัพ หน่วยงาน และชาติพันธมิตรให้สามารถดำเนินการกิจกรรมร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเมื่อนำหลักสังคหวัตถุ 4 มาพิจารณาในบริบทดังกล่าว พบว่า ทานช่วยให้เกิดการสนับสนุนร่วม ปิยวาจาช่วยส่งเสริมการสื่อสารร่วม อัตถจริยาช่วยสนับสนุนการปฏิบัติร่วม และสมานัตตตาช่วยสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน องค์ประกอบทั้ง 4 ส่วนนี้ช่วยประสานใจ ประสานงาน และประสานเป้าหมายของผู้เกี่ยวข้องให้หลอมรวมเป็นเอกภาพในความพยายามสังคหวัตถุ 4 จึงไม่ได้เป็นเพียงหลักธรรมสำหรับการสงเคราะห์ระหว่างบุคคลเท่านั้น หากยังเป็นฐานคิดสำคัญในการเสริมสร้างความร่วมมือ ความไว้วางใจ และการมุ่งสู่เป้าหมายของการปฏิบัติการร่วม/ผสมของกองทัพอากาศ

เอกสารอ้างอิง

- กวีวิทย์ นนทจักรีพัส และวิศรุฒ เอี่ยมอำไพ. (2563). มุมมองการสงครามสมัยใหม่ “Hybrid Warfare”. วารสารมุมมองความมั่นคง, (5), 43-48.
- กองทัพอากาศ. (2566). หลักนิยมปฏิบัติการกองทัพอากาศ พ.ศ. 2566. กรุงเทพฯ: กรมยุทธการทหารอากาศ.
- แผนกเผยแพร่ กองทัพอากาศ. (2569). พิธีเปิดการฝึกร่วม/ผสม คอบร้าโกลด์ 2026 (COBRA GOLD 2026). สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2569 จาก <https://shorturl.asia/pQAnJ>.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2559). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม (พิมพ์ครั้งที่ 34). กรุงเทพฯ: มูลนิธิการศึกษาเพื่อสันติภาพ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต).
- พิชัญ ชูกิจคุณ. (2566). การฝึกร่วมและผสมกองทัพอากาศไทยในฐานะเครื่องมือการกระจายความเสี่ยงทางทหารในบริบทความขัดแย้งของมหาอำนาจ (สารนิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- Chandler, G. (2023). Unity of command or unity of effort? Rethinking a fundamental principle of war. Retrieved May 29, 2026, from <https://mwi.westpoint.edu/unity-of-command-or-unity-of-effort-rethinking-a-fundamental-principle-of-war/>.
- Department of the Army. (1982). FM 100-5: Operations. Retrieved May 28, 2026, from https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/7/70/US_Army_Field_Manual_100-5%2C_1982.pdf.
- Glenn, R. W. (1998). No more principles of war?. Parameters, 28(1), 48–66.
- Greco, T. F. (1995). Unity of Effort in Peace Operations. Fort Leavenworth, Kansas: School of Advanced Military Studies, United States Army Command and General Staff College.
- Kingsley, R. (2017). The fundamental principle of “unity of effort” in multinational operations. Retrieved May 28, 2026, from <https://shorturl.asia/54ViL>.

- North Atlantic Treaty Organization. (2022). AJP-01: Allied joint doctrine (Edition F, Version 1). NATO Standardization Office. Retrieved May 28, 2026, from <https://shorturl.asia/mAKr9>.
- Sproles, N. (2002). The contribution of command and control to unity of effort. Retrieved May 28, 2026, from http://dodccrp.org/events/7th_ICCRTS/Tracks/pdf/083.PDF.
- U.S. Department of Defense. (2009). The dictionary of military terms: Joint Pub 1-02. New York: Skyhorse Publishing.